

Державні закупівлі в Словенії

Словенське законодавство про державні закупівлі регулює правила укладання договорів відповідно до директив ЄС. Закон про державні закупівлі представляє імплементацію Директиви 2014/24/ЄС та Директиви 2014/25/ЄС. Він охоплює сфери будівництва, постачання та надання послуг, що укладаються центральними органами влади (уряд, регіональні та місцеві органи влади та установи), а також державними, напівдержавними та приватними структурами, які працюють у водній, енергетичній, транспортній та поштовій сфері (комунальні галузі). Закон про державні закупівлі в галузі оборони та безпеки являє собою імплементацію Директиви 2009/81 / ЄС. Він охоплює будівельні роботи, поряд із контрактами на постачання та надання послуг, що укладаються в секторах оборони та безпеки.

Ставлення до іноземних учасників торгів

Законодавство суворо забороняє будь-які дії органів державної влади, які б дискримінували іноземних учасників торгів.

Види процедур державних закупівель

Державні контракти, для яких згідно з оціночною вартістю не потрібно проводити процедуру публічних закупівель (тобто реєструвати договори)

Положення про державні закупівлі Закон (Офіційний вісник Республіки Словенії, № 91/2015 і 14/18; ЗДЗ-3) **не застосовуються** в цілому до державних контрактів на товари, послуги, оцінна вартість яких нижча від 20 000 євро без ПДВ, для підряду на будівельні роботи орієнтовною вартістю менше 40 000 євро без ПДВ та для державних закупівель на соціальні та інші спеціальні послуги - оціночною вартістю менше 750 000 євро без ПДВ, за винятком послуг, що підпадають під код CPV 79713000-5, які підлягають закупівлі, якщо їх оціночна вартість досягає або перевищує 20 000 євро без ПДВ.

Положення Закону ЗДЗ-3 у сфері інфраструктури не застосовуються до державних контрактів на товари чи послуги, оціночна вартість яких становить менше 50 000 євро без ПДВ, до договорів на виконання державних робіт на суму менше 100 000 євро без ПДВ та до державних контрактів на соціальні та інші спеціальні послуги орієнтовною вартістю менше 1 000 000 євро без ПДВ, за винятком послуг, на які поширюється код CPV 79713000-5.

Замовник зобов'язаний дотримуватись принципу економії, ефективності та результативності та принципу прозорості. Останнє забезпечується таким чином, що:

- веде облік присудження тендерів, що містить зазначення предмета, виду об'єкта та вартості державних закупівель без ПДВ, та повідомляє про них інформацію відповідно до статті 106 ЗДЗ-3;

- до останнього дня лютого кожного року повинен публікувати на своєму веб-сайті або на порталі державних закупівель перелік державних контрактів, укладених минулого року, оціночна вартість яких нижча за граничні значення, зазначені в попередньому абзаці, та дорівнює або перевищує 10 000 євро без ПДВ, опис об'єкта, тип об'єкта та вартість укладеного контракту без ПДВ та найменування суб'єкта господарювання, якому було укладено контракт.

Закон про державні закупівлі передбачає такі процедури:

- **процедура низької вартості**, яка може бути використана лише для державних закупівель до певного граничного значення:

а) в цілому:

- рівна або вище 20 000 євро та нижча за 139 000 євро для державного контракту на товари або послуги, надані замовником для державних закупівель товарів, зазначених у Додатку III Директиви 2014/24 / ЄС, якщо надано замовником, зазначеним у а) або б) статті 9 цього Закону, який здійснює діяльність у сфері оборони;

- до 20 000 євро або менше 214 000 євро за державний контракт на товари або послуги, укладений замовником, зазначеним у пункті в) частини першої статті 9 ЗДЗ-3,

- у державних закупівлях 40 000 євро 500 000 євро.

б) У сфері інфраструктури:

- 50 000 євро або вище, а також 428 000 євро та вище для договору на або надання послуг, а також для конкурсу на проект;

- для робіт на суму 100 000 євро і менше 1 000 000 євро.

При визначенні строків надходження тендерних пропозицій та заявок на участь замовник враховує складність публічної закупівлі та час, необхідний для підготовки тендерних пропозицій або заявок. Публічне розкриття тендерних пропозицій є обов'язковим. До процедури можуть бути застосовані переговори, у цьому випадку це повинно бути зазначено в повідомленні про контракт. Якщо переговори в оголошенні про державну закупівлю (або в документації, пов'язаній з присудженням закупівлі) не передбачені, їх проведення не допускається.

У процедурі закупівлі низької вартості замовник може вимагати від учасника тендеру продемонструвати відповідність всім вимогам замовника за допомогою ESPD або іншої власної заяви. Замовник не зобов'язаний перевіряти наявність та зміст заяв у тендерній пропозиції, якщо він не сумнівається в правдивості заяв учасника. Він також не зобов'язаний дотримуватись кінцевого терміну надсилання додаткової інформації щодо специфікацій та будь-яких додаткових документів та продовжувати термін отримання тендерних пропозицій.

- **відкрита процедура**, при якій кожен учасник, який відповідає критеріям відбору, може подати заявку на тендер. Більшість державних закупівель призначається у відкритому порядку. Тендерна пропозиція супроводжується кваліфікаційною інформацією, що вимагається замовником.

Мінімальний термін для отримання тендерних пропозицій становить 35 днів з дати відправлення повідомлення про контракт. Однак, якщо 35-денний термін не може бути дотриманий у надзвичайних випадках, належним чином обґрунтованих замовником, замовник може встановити термін не менше ніж 15 днів з дати відправлення повідомлення про контракт для опублікування.

- **обмежена процедура**, яка є двофазною процедурою: на першій фазі визначається спроможність учасників торгів, а друга фаза зарезервована для комерційних аспектів торгів. Навіть при обмеженій процедурі будь-який зацікавлений суб'єкт підприємницької діяльності може подати заявку на участь на підставі опублікованого запрошення до участі. Процедура проходить у два окремих етапи – прийом заявок на участь та прийом тендерів. Учасник додає до заявки на участь інформацію для визначення компетенції, яку вимагає замовник. Пізніше тендерну

пропозицію можуть подати лише суб'єкти господарювання, яких замовник запросив на це на основі оцінки інформації, наданої в заявці. Замовник може обмежити кількість відповідних кандидатів, які будуть запрошені для подання тендерної пропозиції.

Існує мінімальний термін отримання заявок або тендерних пропозицій (30 днів), який не може бути змінений, за винятком випадків, передбачених законом, наприклад у сфері інфраструктури та в тих державних контрактах, вартість яких не дорівнює або вище вартості, за якої договір також має бути опублікований в Офіційному журналі ЄС. В останньому випадку замовник може встановити менший строк, який, однак, має відповідати складності публічної закупівлі та часу, необхідному для підготовки тендерних пропозицій.

- **процедура переговорів** (у двох формах);

- **інноваційне партнерство**. Це нова процедура закупівлі, яка застосовується, якщо рішення, які вже існують на ринку, не можуть задовольнити потребу в розробці інноваційного продукту, послуги. Ця процедура дозволяє укласти довгострокове інноваційне партнерство для розробки та подальшої закупівлі нового, інноваційного продукту, послуги чи будівництва, за умови, що цей інноваційний продукт, послуга чи конструкція може бути надана відповідно до узгодженої якості виготовлення та узгодженої витрати.

Інноваційне партнерство базується на процедурних правилах, що застосовуються до конкурентної переговорної процедури, а державні контракти присуджуються виключно на основі оптимального співвідношення ціни та якості, що найкраще підходить для порівняння тендерів на інноваційні рішення. У разі дуже великих або малих інноваційних проектів інноваційне партнерство структурується таким чином, щоб задовольнити необхідний попит ринку, що спонукало б розробку інноваційного рішення без закриття ринку. Тому замовники не можуть використовувати інноваційне партнерство у спосіб, який запобігає, обмежує або спотворює конкуренцію.

Мінімальний термін для отримання заявок на участь становить 30 днів з дати відправлення повідомлення про контракт для публікації, а у сфері інфраструктури - не менше 30 днів з дати відправлення повідомлення про контракт для публікації.

У процедурі можуть брати участь лише суб'єкти господарювання, запрошені замовником на основі оцінки наданої інформації.

- **конкурентний діалог або конкурентна процедура з переговорами**.

Конкурентний діалог використовується обмежувально в загальній сфері, тоді як у сфері інфраструктури його можна використовувати завжди.

Він використовується, зокрема, у випадках, коли замовники не можуть визначити засоби для задоволення своїх потреб або оцінити те, що ринок може запропонувати з точки зору технічних, фінансових чи правових рішень. Такі ситуації можуть виникнути, зокрема, у випадку інноваційних проектів, реалізації важливих проектів у сфері інтегрованої транспортної інфраструктури, проектів великих комп'ютерних мереж або проектів із комплексним і структурованим фінансуванням. Це стосується послуг або товарів, які потребують адаптації або проектування, зокрема, комплексних закупівель, таких як високорозвинені продукти, інтелектуальні послуги, певні консультаційні послуги, архітектурні чи інженерні послуги або великі проекти ІКТ.

Мінімальний термін для отримання заявок на участь становить 30 днів з дати відправлення повідомлення про контракт для публікації. Контракт присуджується виключно на основі критерію найкращого співвідношення ціни та якості.

- **три види укладення договорів**: рамкові угоди, електронні аукціони та динамічна система закупівель.

Закон про державні закупівлі в галузі оборони та безпеки має окремі особливості щодо процедур закупівель.

З метою недопущення здійснення державних закупівель товарів, робіт та послуг за завищеними цінами використовується наступний механізм. У разі надходження пропозицій від учасників тендеру на державну закупівлю товарів, робіт, послуг за ціною, що перевищує відповідну встановлену межу ціни для певної закупівлі, тендер анулюється та оголошується новий. Ця запобіжна міра на початковому етапі виключає можливість здійснення закупівлі за завищеними цінами. На недопущення проведення державних закупівель за завищеними цінами також впливає процес визначення оціночної вартості державних контрактів.

Так, відповідно до ст.14 Закону «Про державні закупівлі» застосовуються такі методи розрахунку оціночної вартості державних контрактів, рамкових угод та динамічних систем закупівель:

1. Організація-замовник розраховує вартість контракту з урахуванням загальної сукупної вартості платежів без ПДВ, в тому числі з урахуванням можливості збільшення розміру контракту і будь-якого збільшення вартості контракту за рахунок вибору належної процедури закупівель. Оціночна вартість контракту повинна також включати суми будь-яких зборів та інших платежів кандидатів та учасників торгів.

2. Оціночна вартість контракту має бути дійсною на дату оголошення тендеру, або у випадку, якщо оголошення не потрібне, на дату винесення замовником рішення про початок процедури закупівлі.

3. Замовник не має права визначати оціночну вартість замовлення за заниженою ціною.

4. При державних закупівлях розрахунок оціночної вартості державних контрактів з послуг включає в себе вартість будівництва, а також загальну оціночну вартість матеріалів, необхідних для виконання робіт.

5. При державних закупівлях, які можуть бути розділені на лоти, повинна враховуватись загальна вартість усіх лотів.

6. При державних закупівлях послуг, пов'язаних з лізингом, орендою або придбанням у кредит, при розрахунку оціночної вартості контракту мають бути враховані наступні умови:

а) у разі контрактів на певний термін, якщо цей термін менше або дорівнює 12 місяцям - загальна оціночна вартість за весь строк дії договору або, якщо термін дії договору перевищує 12 місяців - загальна вартість, включаючи залишкову вартість;

б) у випадку контрактів без фіксованого терміну або терміну, який не може бути визначений - щомісячне значення, помножене на 48.

7. У випадку закупівлі товарів або послуг, які доступні на ринку, або замовлень, які підлягають повторній подачі протягом певного періоду, розрахунок оціночної вартості базується на:

а) загальній фактичній вартості подібних закупівель, здійснених протягом останніх 12 місяців або протягом календарного року, з урахуванням змін у їх кількості або вартості, що будуть відбуватися протягом 12 місяців після початкового контракту, або

б) загальній оціночній вартості подібних закупівель, здійснених протягом останніх 12 місяців або протягом календарного року.

8. При рамкових угодах та динамічних системах закупівлі, значення, яке береться до уваги - максимальна оцінна вартість (без ПДВ) всіх контрактів, передбачених для загального терміну дії рамкової угоди або динамічної системи закупівлі.

Інформація про державні закупівлі

Усі державні закупівлі, оціночна вартість яких перевищує певні граничні значення, повинні бути опубліковані на словенському порталі державних закупівель (Єдиний інформаційний портал), а у випадку більш високих цінностей - також в Офіційному журналі ЄС (TED).

Публікація публічної закупівлі складається з інформації про замовника, предмет закупівлі, критерії відбору, інформація про наявність тендерної документації, час та місце подання тендерної пропозиції, орієнтовний графік прийняття рішення стосовно укладання договору та контактної особи, яка може надати додаткові пояснення.

На єдиному інформаційному порталі (www.enarocanje.si) має бути опубліковано:

- державні закупівлі із загальної сфери, орієнтовна вартість яких перевищує 20 000 євро (на товари та послуги) та/або 40 000 євро (на будівництво);
- державні закупівлі з інфраструктурної сфери, вартість яких перевищує 50 000 євро (для товарів і послуг) та/або 100 000 євро (на будівництво); і
- державні закупівлі у сфері оборони та безпеки, вартість яких перевищує 40 000 євро (на товари та послуги) та/або 80 000 євро (на будівництво).

Предметом публікацій на порталі державних закупівель є:

1. попереднє або періодичне інформаційне повідомлення,
2. повідомлення про створення системи кваліфікації,
3. повідомлення про державну закупівлю або конкурс проектів,
4. добровільне попереднє повідомлення про прозорість,
5. повідомлення про присудження державного замовлення або організованого конкурсу проектів,
6. повідомлення додаткової інформації, відомостей про відкрите провадження або виправлення,
7. повідомлення про внесення змін до договору про державну закупівлю протягом його дії,
8. тендерна документація, у тому числі внесені до неї зміни та доповнення.

Вищезазначені повідомлення оприлюднюються не пізніше п'яти днів після направлення замовником їх для опублікування.

Єдиний інформаційний портал надає всю необхідну інформацію безкоштовно. **Інформація є лише словенською мовою, але іноземні учасники торгів також можуть подавати заяву.**

Офіційний журнал ЄС

Замовник надсилає для публікації в Офіс офіційних публікацій Європейських Співтовариств усі державні договори, вартість яких, за вирахуванням податку на додану вартість (ПДВ), дорівнює або перевищує наступні граничні значення:

- державні закупівлі із загальної сфери, орієнтовна вартість яких перевищує 144 000 євро (на товари та послуги) та/або 5 548 000 євро (на будівництво);

- державні закупівлі з інфраструктурної сфери, вартість яких перевищує 443 000 євро (на товари та послуги) та/або 5 548 000 євро (на будівництво); і

- державні закупівлі із сфери оборони та безпеки, вартість яких перевищує 400 000 євро (на товари та послуги) та/або 5, 548 000 євро (на будівництво).

В Офіційному віснику ЄС коротка інформація про публікацію доступна англійською та іншими європейськими мовами.

Подання пропозиції

Публікація публічної закупівлі повинна містити інформацію, де є доступною тендерна документація. Основна тендерна документація зазвичай публікується в Інтернеті; учасники торгів також можуть отримати тендерну документацію особисто, поштою, електронною поштою або факсом. Тендерна документація, як правило, доступна безкоштовно.

Тендерна документація зазвичай доступна лише словенською мовою, і замовник також вимагає подати тендерну документацію словенською мовою. **Іноземні учасники** торгів можуть перекласти тендерну документацію зі словенської мови, а потім перекласти тендерну документацію словенською мовою; зв'язатися з місцевим словенським партнером, щоб подати спільну заявку; або залучити словенську дорадчу компанію, яка готує пропозицію.

Замовники можуть вимагати, щоб іноземні учасники торгів подали відповідні доказові документи від компетентних іноземних державних органів (якщо такі документи відсутні, учасник торгів може підписати заяву про те, щоб визнати, що вони відповідають певним критеріям відбору). Гарантія пропозиції зазвичай вимагається.

8. Перевірка спроможності іноземних учасників у Словенії та інших країнах-членах ЄС

Європейська комісія розробила онлайн-інструмент e-CERTIS, який призначений для взаємного визнання сертифікатів, що стосуються демонстрації відповідності умовам виконання договору. E-CERTIS надає порівняння між сертифікатами, виданими органами та установами Республіки Словенія, та подібними сертифікатами, виданими органами та установами інших держав-членів ЄС. Метою є сприяти обміну інформацією щодо сертифікатів та інших документальних доказів, які часто вимагаються замовниками в процедурах державних закупівель, зокрема щодо демонстрації відповідності умовам виконання контракту. Міністерство, відповідальне за державні закупівлі, забезпечує постійне оновлення інформації, що зберігається в цій базі даних про сертифікати та інші форми документального підтвердження.

Враховуючи вищевикладене, інструмент e-CERTIS є корисним джерелом даних переважно для:

- замовників при визначенні умов оцінки компетентності та при перевірці сертифікатів, якими іноземні учасники підтверджують відповідність умовам,
- учасників тендеру, які беруть участь у процедурах закупівель у державі-члені ЄС, в якій вони зареєстровані для здійснення діяльності,
- учасників тендеру, які беруть участь у процедурах закупівель у державі-члені, де вони не зареєстровані для здійснення діяльності (іноземні учасники).

Інструмент e-CERTIS з браузером мовами всіх країн-членів ЄС доступний на веб-сайті Європейської комісії <https://ec.europa.eu/tools/ecertis/#/search> . Його використання безкоштовне.

На порталі державних закупівель доступна заявка на підготовку, заповнення та розгляд **єдиного європейського документа, пов'язаного з укладанням державних контрактів – ESPD**, що надає безкоштовну електронну послугу ESPD. ESPD – це власна декларація, форма та зміст якої визначені Регламентом Комісії (ЄС) 2016/7, а в процедурах державних закупівель вона має роль попереднього доказу. ESPD демонструє здатність суб'єкта господарювання здійснювати державні закупівлі. Використання ESPD є обов'язковим у всіх процедурах державних закупівель згідно з ЗДЗ-3, за винятком процедури закупівлі низької вартості та переговорної процедури без попереднього опублікування, яка здійснюється через надзвичайну терміновість та непередбачуваність ESPD має бути підготовлений замовником із зазначенням відповідних підстав для виключення та умов участі у конкретній процедурі публічних закупівель та оприлюднений разом із тендерною документацією. Підготовлений таким чином ESPD заповнюється кандидатами, учасниками тендеру, субпідрядниками та економічними операторами.

Відкриття торгів

Сесія відкриття торгів є публічною, за винятком випадків процедури публічних закупівель з переговорами та без попередньої публікації або конкурсної процедури з переговорами, коли замовник відповідно до закону не публікує повідомлення про державні закупівлі та проводить переговори з одним учасником торгів.

Обрання

Підрядні органи відбору обирають найбільш вигідну пропозицію на основі критеріїв, описаних у тендерній документації. Критерії не повинні бути дискримінаційними; вони повинні відповідати недискримінаційній процедурі відбору. Вони повинні бути логічно пов'язані з предметом публічних закупівель.

У відносно простих процедурах державних закупівель, критерій присудження, як правило, є найнижчою ціною. У складних процедурах державних закупівель критерій присудження зазвичай відображають найбільш вигідну пропозицію в поєднанні з різними іншими критеріями.

Правовий захист учасників торгів

Порядок перегляду у Словенії регулюється Законом про правовий захист у процедурах публічних закупівель. Якщо учасник тендеру вважає, що критерії присудження були дискримінаційними, в процедурах державних закупівель були деякі помилки або не були дотримані акти щодо державних закупівель, він може звернутися до Національної комісії з перегляду процедур публічних закупівель, яка є державним органом, створеним для контролювати законність процедур державних закупівель у Словенії.

З метою регулювання процесу здійснення державних закупівель законодавством Словенії передбачається накладення штрафних санкцій у разі виявлення відповідних порушень.

Штраф у розмірі від 5000 євро до 350000 євро накладається на замовника, якщо:

- укладається договір без реалізації відповідної процедури, за винятком випадків, коли законом дозволяється;
- не враховуються терміни для публікації і подання заявок;
- порушуються критерії відбору;
- обрано метод оцінки, який призведе до більш низької оціночної вартості та уникнення відкритої процедури закупівель;

- критерієм оцінки є найбільш економічно вигідна пропозиція, а замовник змінює предмет договору, що призводить до вибору пропозиції, що не є економічно вигідною;

- положення договору про присудження контракту відрізняється по суті від положень конкурсної документації;

- укладається договір з учасником торгів, який знаходиться в списку претендентів з негативними відгуками.

Штраф у розмірі від 2000 євро до 12000 євро накладається на відповідальну особу організації-замовника, яка вчинила зазначені вище порушення.

У багатьох випадках учасник тендера може зазнати шкоди внаслідок порушення норм про державні закупівлі органом-замовником або організацією-замовником, про яке учасник цієї процедури дізнається лише після укладення контракту, на етапі, коли такі засоби правового захисту, як скасування або зупинення окремого рішення про закупівлі або навіть анулювання контракту вже недоступні. У такому разі збитки можуть бути компенсовані лише шляхом присудження відшкодування витрат.